

Zacharias Stopius

(Den sluge mantelbäraren)

Zacharias Stopius var bördig från Breslau i Slesien, nuvarande Wrocław i Polen. Han skrevs 1559 in vid universitetet i Rostock och avlade examen i medicin. Därefter fick han tjänst i Riga som livläkare åt ärkebiskopen Wilhelm von Brandenburg. I Riga utnämndes han 1562 till stadsläkare och 1567 trädde han även i tjänst som läkare hos hertig Gotthard von Kurland. Doktor Stopius erhöll den 12/7 1570 adelskap genom ett diplom utfärdat av kung Sigismund August, vid riksdagen i Warszawa.

Stopius adelsvapen

I samband med adlandet förlänades han en egendom i Kirkholm utanför Riga. Senare erhöll han ytterligare två förläningar och på egendomarna lät han uppföra sitt gods Stopiushof. Sin tjänst som stadsläkare uppehöll han till 1585. Zacharias var alltså läkare till yrket, men han hade fler strängar på sin lyra - 1565 skrev han och gav ut Lettlands första tryckta kalender och han författade verket "Lifländische Oekonomie", vilket dock aldrig kom i tryck. En turbulent tid i Rigas historia var de s k "kalender-

oroligheterna" under perioden 1584-1589. Påven Gregorius XIII gick ut med ett påbud att den Gregorianska kalendern skulle ersätta den Julianska, och Polen, till vilket Riga då hörde, införde den nya kalendern omgående. I Riga ville borgerskapet dock inte hörsamma detta, vilket ledde till häftiga sammandrabbningar mellan borgerskapet och rådet under vilka Zacharias Stopius spelade en viktig roll. Han var uppenbarligen en skicklig förhandlare och kallas i redogörelserna för "den sluge mantelbäraren, doktor Stopius". Trots att han fanns med i ledningen för borgerskapets uppror, lyckades han medla mellan parterna i de återkommande, och ibland blodiga, bråken. Oroligheterna kulminerade i juni 1589 med att polsk militär tågade in i staden, och det hela höll på att sluta i ett blodbad på torget. Men då kallades Stopius åter in som medlare och blodsutgjutelse kunde undvikas. Zacharias var gift två gånger. Första gången (17/1 1563) med Anna Drobe, dotter till Helmich Drobe i Riga, och andra gången (31/10 1574) med Anna Ingenover, dotter till

borgaren Hans Ingenover i Riga. Han fick åtta barn, men det är oklart vilka som föddes i vilket äktenskap. Det finns uppgifter om att alla föddes i det andra äktenskapet, men detta har ännu inte kunnat bekräftas i samtida källor. Doktor Stopius avled någon gång mellan juni 1593 och juni 1594. Sonen Zacharias följde sin fars bana och blev livläkare åt den polske kungen och dottern Catharina kom att få en, för en kvinna, unik position i den svenska kronans tjänst.

Zacharias Stopius

f ca 1530 i Wroclaw

Stadläkare i Riga

Gm 1:a Anna Drobe 2:a Anna Ingenover

Barn

Elisabeth Stopia

gm Friedrich Buring

Gertruda Stopia

gm Matthias Gotschalk

Cathrina Stopia

gm Johan Möller

Barbara Stopia

gm Caspar Wilken

Agnes Stopia

gm Herman Witte

Wendela Stopia

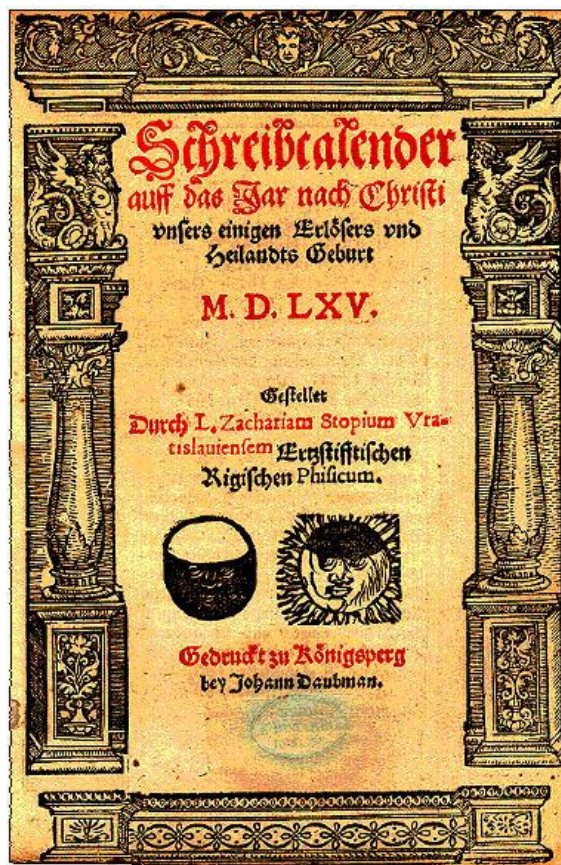
gm Melchor Spenkhausen

Zacharias Stopius

gm Catharina Leman

Johan Ludvig Stopius

gm Anna Dickenberg

Lettlands första tryckta kalender av Zacharias Stopius (Lettlands akademiska bibliotek, Riga)

Utanför tuberkuloskliniken i Riga har detta monument rests för att hedra Zacharias Stopius. Om det är Zacharias Stopius den äldre eller yngre är okänt, båda var läkare.

Zacharias Stopius
ca 1530 Wroclaw, Polen

Några ättlingar till Zacharias

På Lenas sida

- Cathrina Stopius
Född i slutet av 1500
- Anna Möller
- Anna Munsterberg
- Barbro Hammarhalft
1665 Norrköping
- Maria Bäck
1697 Hamrånge
- Barbro Jonsdotter
1735-04-13 Högsjö
- Nils Wedin
1769-10-10 Högsjö
- Jonas Wedin
1812-02-29 Högsjö
- Jonas Wedin
1859-04-29 Hemsö
- Anny Wedin
1894-03-21 Härnösand
- Gärd Wiklander
1924-06-16 Gudmundrå
- Lena Gustafsson
1952-08-01 Härnösand

På din sida